

THE ONLY SLOVENIAN DAILY
BETWEEN NEW YORK AND CHICAGO
THE BEST MEDIUM TO REACH 180.000
SLOVENIANS IN U. S. CANADA
AND SOUTH AMERICA.

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

Neodvisen dnevnik zastopajoč interese slovenskega delavstva.

"WE PLEDGE ALLEGIANCE TO OUR
FLAG AND TO THE REPUBLIC FOR
WHICH IT STANDS: ONE NATION INDI-
VISIBLE WITH LIBERTY AND JUSTICE
FOR ALL."

VOLUME IV.—LETO IV.

CLEVELAND, OHIO SREDA (WEDNESDAY) APRIL 13th

St. 86 (No.)

Single Copy 3c.

Entered as Second Class Matter April 29th 1918, at the Post Office at Cleveland, O., under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

Posamezna številka 3c.

ŠTRAJKOVNA KRIZA NA ANGLEŠKEM ŠE VEDNO V AKUTNEM STANJU.

NOVA POGAJANJA MED DELODAJALCI IN DELAVSKO TROZVEZO, DO KATEREGA JE PRIŠLO PO POSREDOVANJU VLADE, SO OSTALA BREZ REZULTATA. — SPLOŠNO SE MISLI, DA BO DELAVSKA ZVEZA ODREDILA, DA SE GENERALNI ŠTRAJK ZAČNE DANES OPOLDNE.

LONDON, 12. aprila. — Štrajk delavske trozveze, ki se je imel pričeti nocoj ob polnoči, je bil odložen, toda položaj je še vedno tako kritičen, da se splošno pričakuje, da bo delavska trozveza odredila, da postane štrajk ofektiven danes opoldne.

To je edini zaključek, do katerega se more priti po enodnevnem, docela brezuspešnem pogajanju med delavci, delodajalci in vlado. Dejstvo je, da položaj ni danes nič manj kritičen kot kdajkoli prej, odkar se je začela števka premogorjev. Edino, kar so dosedanja pogajanja prinesla, je bila odložitev generalne stavke za dobo 12 ur.

Svoj sklep, da se končno vendarle izvede generalno stavko, so železničarji in transportni delavci podali šele po osmi uri nocoj.

Kot se izjavlja bi se bilo odredilo štrajk že nocoj opoldne, toda bilo je že prepozno, da bi se o tem sklepu obvestilo vse železničarje in transportne delavce do omenjenega časa.

Zadnji poizkusi vlade, da prepreči generalno stavko, so ostali kot razvidno, docela brezuspešni. Na konferenci, ki se je vršila popoldne, je Lloyd George stavil osem predlogov, vsebina katerih je bila že splošno znana. Premogorji so predloge kratkoma odklonili.

Vlada je izjavila, da kadar bi prišlo med delavci in delodajalci do sporazuma z ozirom na plače, tedaj bi bila vlada pripravljena priti na pomoč s posojili, nikakor pa da ni v stanu uvesti kontrolo nad profiti premogorjov in garantirati določene plače za vse premogorje širom Anglije. Lloyd George je izrazil mnenje, da bi vlada kontrola vzela premogovnim lastnikom njih incijativno za produkcijo, in da bi vsled tega produkcija trpela, da bi se cené proizvodnje zvišale, da bi trpela premogovna trgovina z inozemstvom, in pa tudi domača industrija.

F. B. Varley, eden izmed zastopnikov premogorjev je na ta izvajanja Lloyd George-a odgovoril:

"Vsaka ponudba o ustanovitvi narodnega mezdnege odbora brez narodnega mezdnege fonda je docela nespremljiva. Ako bi se tak odbor ustanovil, in ako bi se hotelo določiti plače po povprečni zmoglosti premogovne industrije, tedaj bi bilo neizogibno, da bi moralo veliko premogorjov prenehati z obratovanjem. Boljše vrste premogorjov pa bi plačevali ravno iste povprečne mezde, in na ta način bi lastniki lahko kopičili velikanske profite."

Tudi premogovni podjetniki priznavajo, da je zadnje upanje, da se pride na tak način do poravnave, docela splavalo po vodi. Evans Williams, predsednik zveze premogovnih lastnikov, je podal izjavo, v kateri pravi, da je jasno preko vsakega dvoma, da so se vsa dosedanja pogajanja glede ustanovitve narodnega mezdnege in profita fonda docela ponesrečila, in da premogorji vztrajajo na svojem prvotnem programu.

CENA JEKLU SE ZNIŽA.

New ork, 12. aprila. — E. H. Gary, predsednik U. S. jeklarske korporacije je danes naznanil, da se bo cena jekla znižala od 1.50 do \$15 pri toni.

BANKA V BARBERTONU OROPANA.

Barberton, O., 12. aprila. — Štirje oboroženi banditi so oropali banko Great Northern Savings Loan Co. ter nato zaprli tri uslužbenice in tri uslužbenke v veliko varnostno blagajno, v kateri bi se bili skoro zadušili. Šerifi po bližnjih okrajih so bili o ropu takoj obveščeni, toda dosedaj ni o njih najti še nikakega sledu.

V torek zjutraj je bilo najdeno pod stopnicami nekega poslopija na Chester ave. E. 30 St.

Harding definitivno zavrgel Ligo narodov.

Washington, 12. aprila. — Predsednik Harding je v svoji prvi poslanici na kongres Zedinjenih držav, katero je prečital danes pred obema zbornicama, podal definitivno izjavo z ozirom na dve reči.

1. Zavrgel je obstoječi sestav Lige narodov.

2. Priporočal je takojšen sklep miru z Nemčijo potom resolucije.

Harding v svoji poslanici sicer ne priporoča, da bi se z Nemčijo sklenilo separatno mirovno pogodbo, temveč prepušča možnost da kongres še enkrat sprejme v razmotiranje versaillesko pogodbo, ter jo sprejme z gotovimi spremembami in s popolno izpostavitvijo konvencija Lige narodov.

V poslanici se izraža Harding za sodelovanje Zdrženih držav pri zadevah, ki prizadevajo tudi Ameriko, vtevši ekonomsko preosnovo Evrope, toda zavrača vmešavanje v take evropske zadeve, ki v nikakem smislu nimajo ničesar skupnega z Zedinjenimi državami.

Tu navajamo nekaj glavnih podatkov iz Hardingove poslanice, iz katerih je razvidna glavna smisel in vsebina iste.

Obdavljenje: Priporoča preureditev notranjih davkov in revizijo ali odpravo takih davkov, ki so neproduktivni, in tako umetni in obtežljivi, da pobijajo svoj namen. (Tu ima Harding gotovo v mislih davek na visoke profite, katerega mislijo republikanci odpraviti. Op. ured.).

Tarifa: Napravi naj se takoj primerne začasne tarifne zakone.

Železnice: Uvede naj se uspešno operacijo. Železniške pristojbine in stroški obratovanja naj se znižajo. (Pri tem misli najbrže na znižanje delavskih plač.) Harding pravi nadalje, da ostale zapreke, ki so ostanek kapitalistične eksploatacije, je treba odstraniti, in delavstvo se mora zediniti z lastniki v spoznanju, da je javnost ona, ki vse vzdržuje, in da se torej mora služiti njenim interesom.

Bivši vojaki: "Ameriški narod pričakuje, da bo kongres dal izraza svoje hvalečnosti na blagodaren in praktičen način vsem svojim brahilcem tekom svetovne vojne."

Linčanje: "Kongres bi moral izbrisati raz zastav proste in redne reprezentativne demokracije madeže barbarskih linčanj." Zavzema se za predlog, da se sestavi posebna komisija, sestojeca iz belcev in črncev, da se preišče položaj, in poda priporočila.

Armada in mornarica: Priporoča zgodnje razmotiranje a-provizacijskih predlog. Pravi, da je vlada v soglasju z željo ljudstva, da se odpravi breme teškega oboroževanja, in da bodo Združene države vedno delovale za mir, da pa ne morejo docela odpraviti sredstev za obrambo, dokler je obramba potrebna.

"Pripravljeni smo razoroževati se v sorazmerju z drugimi narodi, toda trezen razum nam prepoveduje, da bi se razoroževali sami."

Trgovina: Harding priporoča manj vladnega vmešavanja v privatno trgovino in več trgovskega vmešavanja v vladno posle. Pravi, da vlada nima ničesar proti poštemu in zakonitemu trgovanju, da pa to ne pomeni, da bo vlada sodelovala s takimi trgovskimi kombinacijami, da trgovino težijo in vzdržujejo

New-yorški delavci pripravljeni na boj.

New York, — Prvi organiziran poizkus, da se odvrne napad združenih delodajalskih interesov v New Yorku, je bil napravljen včeraj, ko se je v hotelu Marceilles vršila konferenca raznih delavskih organizacij, na kateri se je napravilo tozadevne načrte.

Navzoč je bil tudi predsednik Ameriške delavske federacije, Samuel Compers. Konferenca so se vdeležili nadalje: Hugo Frayne, krajevni organizator delavske federacije; Benjamin Schlesinger, predsednik mednarodne zveze šivilj, John Sullivan, predsednik osrednjega delavskega in strokovnega koncila, William F. Kehoe, tajnik koncila in eksekutivni odbor koncila.

Konferenca je bila sklicana, da se napravi načrte za boj vedno naraščajočo nevarnost, ki obstoja za delavske organizacije v sodnijskem posredovanju v delavske spore. Do konference so dovedle v prvi vrsti zadnje sodnijske prepovedi, ki so bile izdane proti stavkajočim šiviljam in krojaškim delavcem, pa napadi, katerim so jih delavske organizacije od strani organiziranih trgovcev in tovarnarjev.

Ravno danes se sporoča, da je sodnija zopet izdala nadaljni dve sodni prepovedi proti članom krojaške unije, ker so imeli pikete pred tovarnarji, kjer je v teku štrajk. Sedaj je bilo proti unijskim piketom izdanih že devet sodnih prepovedi. Na tak način se danes v Ameriki deli pravica. Tovarnarji imajo na svoji strani sodne oblasti, in ako se delavstvo temu početju ne bo postavilo po robu, tedaj ne bo dolgo, ko bodo v Ameriki zavlada pravcate suženjske razmere.

Nemiri v Italiji.

E. Rim, 12. aprila. — V nedeljo je v več italijanskih krajih prišlo do ponovnih spopadov med socialisti in fašisti.

V Arezzo je bila ubita ena oseba in štiri so bile ranjene. Fašisti so v tem mestu prisilili socialiste, da so podpisali pogodbo, v kateri se odpovedujejo vse nadaljni propagandi. Nato so se fašisti navalili na delavski dom in ga docela uničili.

Do številnih hudih spopadov je prišlo tudi pri Ponte Lago Scuro v provinci Ferara in v Smola v provinci Bologna. V zadnje navedenem mestu, kjer so socialisti zelo močni, je bilo v spopadih več oseb ranjenih.

umetne cene. Poljedelstvo: Harding pravi, da vzdrževanje cen raznim živilom na drobno na sedanji visoki stopnji nikakor ni opravičljivo; da se je cena osnovni produkciji znižala, da pa se draginja še ni temu sorazmerno znižala. Pravi, da ne mara nikogar v naglici obteževati profitarstva, da pa je mnenja, da bi primerna kongresna preiskava morda pospešila preureditev cen na normalno stopnjo.

To so torej glavne točke Hardingovega govora. Kot vidite, ni vseh skupaj z izjemo zavrnitve Lige narodov, ni eni povedane kaj določene, kar bi v resnici pomagalo razrešiti obstoječo industrijsko krizo v Zedinjenih državah.

Belo suženjstvo razkrito.

Detroit, Mich., 12. aprila. — Tukajšnje naselniške oblasti so na razkritja, katere jim je podala Mrs. Violet Kalajian, ki je žena nekega tukajšnjega bogatega armenskega trgovca, pričela s preiskavo, da dožene koliko je resnice na njenih trditvah, da se v Detroitu in po drugih ameriških mestih prodaja mlada armenska, palestinska in turška dekleta, katere kupujejo razni bogati Armenci in drugi inozemci iz vzhodnih dežel.

Mrs. Kalajian je povedala tukajšnjim oblastem, da se sedaj nahaja na poti v Detroit več kot 200 mladih deklet, stare 14 do 20 let, katere se je povprečno plačalo po \$1500.

Toda prodajanje ni omejeno samo na evropska dekleta, temveč glasom pripovedovanja Mrs. Kalajian, se prodaja tudi armenska dekleta, ki so rojena v Detroitu. Nekatere so postavljene potom poročene, medtem ko druge žive v pravicah haremih, kamor so bile prodane in kjer se jih zadržuje le s silo.

Dekleta, živeča na orijentu, se prodajajo potom slik. Ako ima kak Armenec kako sorodnico v domovini, lahko prodajo njeno sliko trgovcu z dekleti, ki potem razpolaga z njenim življenjem. K njemu hodijo kupci, in kdor je pripravljen plačati najvišjo ceno, in povrniti potne stroške, ta dobi dekle.

Razmere na Armenskem so tako grozne, da tamkajšnja dekleta z veseljem sprejmejo vsako ponudbo, ki jim omogoči dohod v Ameriko. Veliko se jih ob spoznanju, da so prodane, kesa, in bi se pogodbe rade oprostile, kar pa je jako težko.

Mrs. Kalajian pravi, da so si armenske ženske v Detroitu zadnje čase dosti prizadevale, da odpravijo to ostudno trgovino, da pa so pri tem naleteli na take ovire, da so končno prisiljene obrniti se za pomoč na ameriške oblasti.

EDEN UBIT V EKSPLOZIJ V AKRONU.

Akron, 12. aprila. — Danes zjutraj se je v tovarni Miller Rubber Co. primerila eksplozija, v kateri je bil ubit eden delavec, in pet pa nevarno poškodovanih.

Kampanja za S. N. Dom je precej živahna, kar se tiče društva, Društva so v polni meri zavedajo svoje narodne dolžnosti. Podpisala so že lepe svote. Dr. Carniola, 1288 T. M. je dosedaj prvo, kajti društvo šteje 720 članov in je podpisalo za \$5000 delnice, in s tem dokazalo, da se v polni meri zaveda svoje narodne dolžnosti, daš spada k angleški organizaciji. Pa tudi druga društva ne zaostajajo. Dr. Srca Jezusovega je podpisalo za \$3000 delnic, dr. Naprej s 500 članic za polnovnih \$2000, dr. Vodnikov Venec s 140 članic za \$700, dr. Napredne Slovenke z 200 članicami za \$1000, dr. Lunder-Adamčič z 320 članic za \$2000, in dr. Jugoslavav Camp pa za \$350. Nadalnjih poročil še ni, pa se bodo objavila, kakor hitro pridejo. Odbor je preprčan, da se začne še letos z gradnjo Doma. Pričakuje se, da bodo društva, ki se niso imela sejkakor tudi ona, ki so odložila podpis novih delnic za seje v maju, sledila gori omenjenim društvom. Naj ne zaostaja nobeno društvo v tej kampanji.

Angleški socialisti o Čehoslovakiji.

London. — Pred kratkim se je vrnil s svojega potovanja po Čehoslovakiji angleški socialni demokrat Dan Irving, ki je tudi član angleškega parlamenta. V naslednjem navajamo članek, katerega je napisal po svojem povratku:

Čehoslovaška vlada je koalicijska, akoravno imajo socialisti večino. Jaz sem mnenja, da je njim na kredit, da si ne domišljajo, da je mogoče odstraniti kapitalistični sistem v enem dnevi in postaviti komunizem v 24 urah. Naši čehoslovaški tovarnarji niso samo socialisti, temveč tudi ljudje treznega pojmovanja, ki priznavajo, da akoravno so kot rezultat revolucije prišli k moči, večina ljudstva v deželi še ni socialistična.

Vzemimo na primer vprašanje zemlje. Njih program je, da se zapleni vso zemljo ki jo je posedovala krona, da se razlasti vse veleposestnike, toda da se jim plača za vso zemljo na podlagi povprečne vrednosti, ki jo je imela eno leto pred vojno in eno leto po vojni. Imajo poseben sistem, potem katerega bodo veliki veleposestniki dobili sorazmerno manj za svojo zemljo kot pa mali.

Niti na misel jim ne pride, da bi sedaj ali v doglednem času prevzeli kontrolo nad vso zemljo. Njih glavni cilj za sedaj je razlastiti grajšake in veleposestnike. Toda na českem obstoja kmečki problem kot v Rusiji. Zato se deluje za reorganizacijo poljedelskih odnosov: zemljo, ki se jo je vzelo veleposestnikom, se rabi za povečanje malih kmetij in ustvarja se nova posestva, toda v zameno pa vlada obdržuje nad kmetijstvom kontrolo in gleda, da se dela tako, da je produkcija čim višja.

Imeli so tudi teškoče z avstrijskim denarjem. Določene dne se je moralo ves avstrijski papirnat denar izročiti bankam; polovico se ga je ožigalo kot dobro česko denarno vrednost, drugega pa se je obdržalo na posojilni podlagi za toliko časa, da se ga je moglo odkupiti.

Obresti, ki se jih plača od takih posojil, so različne; kdor je bogatejši, dobi manjše obresti, kdor je revnen, nekoliko višje. Izvanredno izborni je vladni departament, ki je poznan pod imenom ministrstvo za socialno blagostanje. S tozadevnim delovanjem se je pričelo že pod avstrijskim režimom, toda sedaj se je raztegnilo v vseh možnih ozirih. Ima nekaj skupnega z našimi tovarniškimi zakoni, toda drugače pa je veliko večjega pomena. Velik kos delovanja za socialno blagostanje se je pričel že za časa vojne v vladnih tovarnah. Čehoslovaška vlada pa je to delo raztegnila na vse industrije, kar prinaša velike koristi za delavstvo.

Osemurno delo je v Čehoslovakiji postavno. Mislim, da je bila Češka prva dežela, ki je to napravila po mednarodni delavski konferenci v Washingtonu. Tozadeven zakon je prvotno izšel od kmetov, toda nato so kmetje sami predlagali da se ga uveljavi tudi zanje, in tako je danes veljaven vsepovsod. Da se položaj olajša, bodo kmečki delavci poleti delali daljše ure, pozimi pa krajše; na ta način bo ustrezno vsem.

Fino česko narodno gledališče v Pragi nam predstavlja intelektualni status českega ljudstva. To narodno gledališče je bilo rezultat dramatičnih in poteskkih instinktov naroda. Shakespeareove igre se proizvajajo na českem odru že iz 17. stoletja. Leta 1850 je bila ustanovljena organizacija za ustanovitev českega gledališča, ki naj bi bil šola življenja in pouka, kar je česki pojem o gledališču. Leta 1862 je bilo otvoreno provizorično gledališče, toda vzel je 25 let, predno je bilo otvoreno. Sezidalo se je z ljudskimi prispevki. Ne sreča je hotela, da je štiri mesece po otvoritvi docela pogorelo.

Apeliralo se je na ves narod, da pomaga zgraditi novo gledališče, in odziv je bil sijajen, tako od bogatih kot revnih. V teku par mesecev je bilo nabranega dovolj za sedanje gledališče, ki je bilo otvoreno leta 1883. Imel sem priliko slišati dve česki narodni igri, katerih očitni namen je ohraniti narodne karakteristike ter obenem vzgajati narod. Neke česke opere, katere skladatelj je že mrtev, je napravila name posebno velik vtis. Eden izmed članov českega zunanjega ministrstva, ki je bil z menoj, je dejal: "Tu lahko vidite, za kaj se rabi našo gledališče, in gotovo vas ne bo presenetilo, ako vam povem, da je avstrijska vlada tekom vojne prepovedala izvajanje te opere." Čudež pa je, da jo je Avstrija sploh kdaj pustila proizvajati, kajti name je včasih učinkovala kot da hočem koga udariti, včasih pa mi je uhačalo na jok.

Prijaznost, katero se nam je izkazovalo tekom našega obiska, je bila izredno velika. Zbavaj nam v čast so prirejali ministri, zastopniki delavsko-strokovnih u-nij, zadržnih zvez, socialni demokrati, in socialistični člani praške mestne zbornice.

Pri obisku v Plznu nas je sprejel župan, nakar smo bili peljani v mestno hišo, od tam pa v socialistični dom. Po obisku raznih zanimivosti smo se še enkrat vrnili v socialistični dom, kjer je bila navzoča večina soc. mestnih odbornikov.

Tudi predsednik Masaryk nas je tekom obiska v Pragi povabil na kosilo. Bilo je precej čudno za nas socialistične vagabunde, ki nismo nikdar hodili po palačah, s katerimi ni usoda nikdar milo stopala, ko smo bili sprejeti ob vходу v palačo od oboroženih stražarjev z nasajenimi bajonetji, in ko smo potem stopili v sijajne sobane, dekorirane s krasnimi tapetami in pohištvom, kar je bilo nekoč očitno last českih kraljev.

Na Českem imajo dve socialistični stranki, narodno-socialistično in socialno - demokrasko. Vojna jih je skoro docela spravila skupaj in sedaj sodelujejo o docela prijateljsko. Do razkola je prišlo, ko so narodni socialisti šli pod avstrijsko vlado amatrati svetovno socialistično gibanje nepravilnim napram českomu narodnemu gibanju, in ker so avstrijski socialisti glasovali proti českomu jeziku v šolah na Českem. V drugih ozirih ni bilo nikdar nobene razlike med narodnimi, in socialisti in socialdemokrati. V Pragi imajo socialni demokrati dva lista, ki izhajata zjutraj in zvečer. Tudi narodni socialisti imajo svoj dnevnik. Socialisti po českih mestih imajo svoja poslopja, o katerih se nam nikdar niti sanjalo ni. Bil sem na številnih socialističnih zborovanjih, in povsod je bilo opaziti, da ni nikakega omevanja za ruski eksperiment, ker ga smatrajo nesocialističnim in škodljivim za razširjenje pravih socialističnih idej v drugih deželah in za Čehoslovaško samo.

"Enakopravnost"

IZHAJA VSAK DAN IZVZEMŠI NEDELJ IN PRAZNIKOV
ISSUED EVERY DAY EXCEPT SUNDAYS AND HOLIDAYS

Owned and Published by
THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
Business Place of the Corporation. 6418 ST. CLAIR AVE.
SUBSCRIPTION RATES:
By Carrier 1 year \$5.50, 6 mo. \$3.00, 3 mo. \$2.00
Cleveland, Collinwood, Newburgh by mail..... 1 year \$6.00, 6 mo. \$3.50
3 mo. \$2.00.
United States 1 year \$4.50, 6 mo. \$2.75, 3 mo. \$2.00
Europe and Canada 1 year \$7.00, 6 mo. \$4.00
POSAMEZNA ŠTEVILKA 3c SINGLE COPY 3c

Lastule in izdaja za
Ameriško-Jugoslovenska Tiskovna Družba.
6418 ST. CLAIR AVE. Princeton 551. 6418 ST. CLAIR AVE.
Za vsakino oglasov n' odgovorno ne uredništvo, ne upravnštvo.
CLEVELAND, OHIO SREDA (WEDNESDAY) APRIL 13th

104

ITALIJANSKE VOLITVE.

Iz Rima se poroča, da se bodo 15. maja tekočega leta v Italiji vršile parlamentarne volitve. Nekateri poznavalci italijanskih razmer pravijo, da bodo to najvažnejše volitve, kar se jih je kdaj vršilo izza ustanovitve italijanskega kraljestva. Prorokom sicer ni dosti verjeti, ker takih ljudi danes ni, posebno za Italijo, to deželo revščine in slave, kjer se zdi, da ima vsak naraven in človeški pojav na sebi nekaj negotovega in nepričakovane, je prorokovanje jako težavno in nevhvaležno delo.

Toda oglejmo si položaj.
Poznano dejstvo je, da z izjemo majhne skupine, italijanski socialisti niso nikdar podpirali vlade pri njenem bojnem programu, in socialisti so tudi v precejšnji meri zavlačevali vstop Italije v pretekli svetovni vojni.

Socialistična stranka, ki je bila v Italiji že pred vojno upoštevanja vredna sila, je po sklepu premirja vzprijelo splošno propadanje italijanskega gospodarstva, revščine in razočaranja zadobila tem večjo privlačno silo pri obubožanih masah naroda, katerim vojna ni prinesla drugega kot povečano mizerijo. In slepomišljenje vlade z D'Annunzijem in njegovo četo banditov, tudi gotovo ni imela družih posledic, kot da se je zaupanje ljudstva v vlado tembolj omajalo. Pri volitvah v mesecu novembru 1919 so socialisti izvolili v poslansko zbornico 156 poslancev. Nevarnost, ki je pretela buržoaziji je nastala tako preteča, da je papež v Vatikanu prvič odkar je prišlo do razkola med cerkveno in posvetno vlado, odredil, da se tudi vsi dobri katoličani lahko vdeležijo volitev in rešijo deželo pred pretečo rdečo nevarnostjo.

Katoliški glasovi so staremu redu dali zopet nekoliko več moči, toda navzlic temu so bili socialisti kot stranka najmočnejši izmed vseh drugih.

Na nesrečo je prišlo tudi v Italiji kot drugod do razkola z ozirom na pogoje, ki so bili poslani iz Moskve. Dosedaj je med socialisti in strokovno organiziranimi delavci vladalo lepo soglasje in delalo se je skoro vedno roka v roki. Moskovski pogoji pa so ustvarili v italijanskih delavskih vrstah precejšen kaos, ki ima lahko zelo zle posledice. Na nedavnem socialističnem kongresu se je manjšina odločila, da izstopi iz stranke in organizira komunistično stranko, ker so bili mnenja, da se dosedanjim starim socialističnim vodjem ne more več

zaupati. Obtožilo se jih je reakcionarstva. Znano je, da je več takih komunistov za časa vojne goreče sodelovalo z vlado, medtem ko so stari delavski veterani sedeli v ječah. Takih slučajev se nam nudi več tudi po drugih deželah.

Razkol v italijanskem delavskem gibanju sicer ni zelo globok, toda lahko se izkaže dovolj resnim, da zniža zastopstvo delavstva v parlamentu in na ta način sluzi vladajočim interesom.

To pričakujejo in tega se vesele danes v Italiji vse reakcionarne stranke. Ako se bo njih veselje izkazalo upravičenim, tedaj ni dvoma, da si bodo delodajalci prizadevali iztrgati delavstvu nedavno dosežene pridobitve, ki kažejo pot k popolni kontroli industrije od strani delavstva. Gotovo je, da bodo reakcionarne stranke, ako se ojačijo, znale svojo moč porabiti sebi v korist in delavstvu v škodo.

Iz slov. nasebin.

Virginia, Minn. — Anton Petičič toži Michaela Kriser za \$635.42, katero svoto mu dolguje na mezdi kot mizarju po 85c na uro.

30. marca se je pričel na severnem delu pretep med 6 Hrvati, ki se je končal z izidom, da so bili aretirani Peter Raskovich, Geo. Bedenich, John Mudrovich, med tem ko so bili prepeljani v bolnišnico Louis Orozkovich, Matt Garovich in Steve Grovich. Pretepal so se z noži. Okrajni pravdnik je po zaslišanju izpustil Petra Raskovich, Geo. Boganicha in Johna Mudrovich, drugi pa se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Dve leti so izkale oblasti Johna Vivoda, kateri je obdolžen, da je odgriznil v prepiru svoji ženi kos nosu, ko ga je žena tožila za ločitve zakona. Sedaj je bil najden ter se bo moral zagovarjati radi tega pred sodiščem.

Nashauk, Minn. — V sredo, 30. marca je prišlo do pretepa na 4. cesti blizu igrališča, ki je imel zelo žalosten konec. Srb Joe Melich je smrtonovarno obstrlel Tomicha in ranil S. Kokicha, na to pa neznano kam pobegnil. To mih ima eno kroglo v plečih, eno pa v tihiku. Kokicha pa je skozi kroglo skozi rokav in ga nekoliko opraskala. Oblasti iščejo sedaj pobeglega Melicha. Kaj je bil vzrok prepira, ni poročano.

Eveleth, Minn. — Staršem Mavrin je umrla 30. marca popoldne vled jetike njihova 9 letna hčerka Julija, rojena v Nemški Loki pri Kočevju. Za njo začujejo stariši, bratje in sestre.

Indianapolis, Ind. — Rojaku Jakob Ulmanu je ušla žena z nekim Hrvatim, ki je imel že tri žene kar talona "koruzi". S seboj je odpeljala 13 letno hčerko E-

Iz stare domovine.

Pesniku Stritarju k njegovi 85 letnici. — V sobotni seji deželne vlade je predsednik dr. Vilko Baltić stavljal predlog, naj se pesniku Josipu Stritarju ob priliki njegove 85 letnice nakloni častno darilo v znesku deset tisoč kron. Predlog je bil soglasno sprejet. Istodaj se je sklenilo naprositi ministarstvo za prosveto, da dovoli Stritarju enako, kakor pesniku Aleksi Santiču, častno pokojnico. Nadejati se je, da bo ministarstvo rado ustreglo tej želji deželne vlade za Slovenijo, ki je obenem tudi želja vsega slovenskega prebivalstva.

Čehi in Strikar — Pesniku Stritarju je k 85 letnici brzojavno čestital tudi tukajšnji čehoslovski generalni konzul g. dr. Otakar Beneš.

Naši profesorji povabljeni v Pariz. — Konec aprila bo v Parizu konferenca srednješolskih profesorjev. Proforsko društvo kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je dobilo povabilo, naj se udeležijo te konference. Bržkone se je udeležijo trije delegati, profesorji iz Beograda, Zagreba in Ljubljane.

Kap ga je zadela. — 6. marca okoli 7. zvečer se je polkovnik v pok. Ivan Polajnar poslavljaj na Franciskanskem mostu od svojega prijatelja, podpolkovnika Jevnikarja. Na naglo mu je prišlo zelo slabo. Gospod Jevnikar je hitro poklical izvožeka, ki ju je odpeljal na dom v Komenskoga ulici 7. Potoma je g. Ivan Polajnar umrl. Zadela ga je kap. Polkovnik Polajnar je bil svoječasno poveljnik dopolnilnega poljestva v Trstu. Bil je zelo priljubljen.

Poškodbe in nesreče. — Trgovec Blaž, Stimec iz Ljubljane si je dvakrat zlomil nogo na sejmu v Celju. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. — Delavca Alojzija Vozel v rudniku Trboveljske premogokopne družbe v Zagorju si je pri delu zlomila nogo. — Posestnice sina iz Strug pri Ribnici Antona Boštjančiča je v nedeljo po neprevidnosti obstrleli z dvocevko njegov brat. Težko ranjenega so prepeljali v Ljubljano v bolnico, kjer je Boštjančič umrl.

Promocija. — G. Pavel Janežič, je bil v četrtek dne 10. marca na češki univerzi v Pragi pro-

Pri sv. Lenartu pri Vel. Nedežji je umrl gospod Ivan Kosi, nadučitelj v pokoju v 76. letu starosti.

Roparski napad. — Pri Slov. Bistrici po sejmu so 5. marca ponoči neznan roparji napadli trgovca Alojzija Masteka iz Ljubljane. Napadalec so bili zelo silovit. Vsled groznega napada je zadobil Mastek trenutni živčni pretres. V popolni duševni zmedenosti so ga pripeljali v ljubljansko bolnico.

Nočni napad. — Korektor Delniške tiskarne Janko Zagar se je v soboto dne 5. marca pozno ponoči vračal proti domu v Spodnjo Šiško. V neki ozki temni ulici mu je prišel nasproti sumljiv človek. Vprašal ga je: "Kdo je?" Človek mu je osorno odgovoril: "Delektiv!" Hkratu pa je tudi sprožil samokres in Zagarja težko ranil v levo stegno. Zagar ne zmečeč se za poskodbu, je z vso močjo prijel napadajca in začel klicati stražnika na pomoč. Stražnik je drznega napadaleca odvedel v zapor.

Stekel pes. — Iz Metlike nam pišejo: Ta teden je popadel v Metliki stekel pes tri osebe, 2 možka in eno solario. Vsi trije so šli takoj v Pasteurjev zavod v Zagreb. Lastnik psa je neznan. Tekom enega leta se je že parkrat pojavila pri nas pasja steklina. Vidimo tupatam kakšnega prav starega psa. Naj jih gospodarij pravčasno spravijo na drugi svet, da ne bo podana vedna nevarnost pasje stekline.

Izguba denarja 27.000 K. L. Fran, posestnik iz Fare št. 19, občina Bloke je dne 16. februarja 1921 na dolenskem kolodvoru v Ljubljani izgubil črno usnjato listino, v kateri se je nahajalo 27.000 K. Denar je obstojal iz 6.400 K. ostalo pa iz 400 kron starih novčenic. V listini so se nahajali tudi poštni receptisi, čekovi, kuponi in računi različnih trgovcev.

Poškodbe in nesreče. — Trgovec Blaž, Stimec iz Ljubljane si je dvakrat zlomil nogo na sejmu v Celju. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico. — Delavca Alojzija Vozel v rudniku Trboveljske premogokopne družbe v Zagorju si je pri delu zlomila nogo. — Posestnice sina iz Strug pri Ribnici Antona Boštjančiča je v nedeljo po neprevidnosti obstrleli z dvocevko njegov brat. Težko ranjenega so prepeljali v Ljubljano v bolnico, kjer je Boštjančič umrl.

Promocija. — G. Pavel Janežič, je bil v četrtek dne 10. marca na češki univerzi v Pragi pro-

moviran za doktorja vsega zdravilstva.

Dr. Ivan Oražen kot Jugoslov. — Eden najbolj prepričanih in najbolj navdušenih Jugoslovanov med nami je bil gotovo pokojni dr. Ivan Oražen. Že kot gimnazijec se je ogreval za jugoslovensko idejo. Ko je l. 1885. prišel v Ljubljano, da nadaljuje svoje gimnazijske študije, je v družbi svojih somišljenikov Oskara Deva, pok. Toporiša, Ravničarja in drugih ustanovil društvo, ki je izdajalo litografirani list "Jugoslovani". Prišedši na vseučilišče na Dunaj in kasneje v Gradec, je bil med dijaki najagilnejši propagator jugoslovenske ideje ter najožjih bratskih stikov med Slovenci in Srbi. V Gradcu je bilo takrat akademsko društvo "Hrvatska" popolnoma v frankovskih rokah. Njegovemu vplivu je pripisovati, da so slovenski dijaki, zbrani v "Triglavu", popolnoma prekinili vsake zveze s "Hrvatsko" ter stopili v najintimnejše odnose s srbskim akademskim društvom "Srbadijo". Kot protužet proti "Hrvatski" se je takrat osnovalo novo hrvatsko akademsko društvo "Sloboda", ki je stalo na temelju narodnega edinstva. Pod egido dr. Oražna, ki je bil takrat med dijaki veleupliva "stara hiša", splošno znan pod imenom "Zeleni car", so se "Triglavi", "Srbadija" in "Sloboda" združili v skupno akcijo proti "Hrvatski", in dosegli, da je prišla frankovska "Hrvatska" med dijaštvom popolnoma ob vsak ugled in upliv. Srbi so imeli takrat svoje telovadno društvo in dr. Oraženemu uplivu se je posrečilo, da so Slovenci majodane korporativno vstopili v to srbsko društvo. Tako so nastale med srbskimi in slovenskimi dijaki najintimnejše bratske vezi. Vsi ti slovenski dijaki, ki so se kasneje vrnili v domovino, in stopili v javno življenje, so bili navdušeni poborniki jugoslovenske misli in bratstvo s Srbi.

Med slovensko inteligenco je nastala kreпка jugoslovenska struja in ni dvomiti, da pripada v te moziro glavna zasluga pokojnemu dr. Oražnu. Ta struja se je znatno okrepla, ko je izbruhnila leta 1912 balkanska vojna. Med prvimi, ki je podelil takrat na pomoč Srbom, je bil dr. Ivan Oražen. Njegovemu vplivu so sledili številni slovenski zdravniki. Ves čas balkanske vojne je dr. Oražen z idealno požrtvovalnostjo deloval v Srbiji, predvsem v Nisu. Pridobil si je polno prijateljstvo, zlasti presrčno prijateljstvo.

Člani tega kluba so se zdeli vladati tako nevarni in njihovo delovanje za Avstrijo tako pogubno, da je klub že po par mesecih njegovega obstanka razpustila. Dr. Oražen pa je prišel s svojimi sodelavci znova v črno knjigo avstrijske policije. Iz teh črtic se vidi, da je bil pokojni Ivan Jugosloven in Slovan, kakršnih je morda danes mnogo, kakršnih pa je bilo v prošlih težkih časih malo, zelo malo.

Tatvine. — Franc Eržen, knjigovez je bil dne 12. marca 1921 aretiran na cesti v Dravljah. Imel je pri sebi eno konjsko odejo en bel prt za altarje, dva ženska predpasnika in eno sportno čepico iz temnega sukna. Po dolgem tajanju je priznal, da je navedene stvari ukradel in sicer: odejo v gostilni pri "Figovu" na Dunajski cesti, bel prt v Franciskanski cerkvi, predpasnike in čepico pa na Viču v neznanim kraju. Jožef Seidl, mesarju je bil ukraden v noči 12. na 13. t. m. iz klavnice od neznane storilca volavska glava, vredna 180 K. — Marija Krizman, služkinja pri gospej Leskovic v Hlirski ulici št. 29. naznanj, da je neznan storilec od 5. do 10. t. m. ukradel iz zaprtega stanovanja 1 par ženskih čevljev na zadrgo, vrednih 500 kron.

Ubežniki. — Janez Bazaj, 1901 rojen, pristojen v Cerklji, okraj Kranj je pobegnil od 14. pašpala v Podgorici. Janez J. Gerjevič, redov timočkega art. puks, roj. 1890 v Vel. Obrešu, okr. Brežice je ubežnik.

teilstvo pa je sklenil s takratnim podpolkovnikom Jankom Vukaševićem, s katerim sta ostala nerazdružna prijatelja do konca. Ko se je po vojni vrnil v Ljubljano je priredil pri "Zlatorogu" o svojih doživljajih v Srbiji predavanje, ki je imelo kolosalen uspeh, obenem pa mu doneslo črno piko pri avstrijski vladi. Za "Slovenski narod" je takrat napisal serijo neznih, globoko občutenih slik iz svojega zdravniškega delovanja v Nisu. Te slike so na to izšle v ponatisku pod naslovom "Med ranjenimi srbskimi brati". Isti čas se je osnoval v Ljubljani po iniciativi sedanjega poslanika Ivana Hribarja — "Slovanski klub", ki si je nadel nalogo, da širi med Slovenci slovensko, predvsem pa jugoslovensko idejo. Med prvimi, ki je k temu klubu pristopil, je bil dr. Oražen.

Člani tega kluba so se zdeli vladati tako nevarni in njihovo delovanje za Avstrijo tako pogubno, da je klub že po par mesecih njegovega obstanka razpustila. Dr. Oražen pa je prišel s svojimi sodelavci znova v črno knjigo avstrijske policije. Iz teh črtic se vidi, da je bil pokojni Ivan Jugosloven in Slovan, kakršnih je morda danes mnogo, kakršnih pa je bilo v prošlih težkih časih malo, zelo malo.

Tatvine. — Franc Eržen, knjigovez je bil dne 12. marca 1921 aretiran na cesti v Dravljah. Imel je pri sebi eno konjsko odejo en bel prt za altarje, dva ženska predpasnika in eno sportno čepico iz temnega sukna. Po dolgem tajanju je priznal, da je navedene stvari ukradel in sicer: odejo v gostilni pri "Figovu" na Dunajski cesti, bel prt v Franciskanski cerkvi, predpasnike in čepico pa na Viču v neznanim kraju. Jožef Seidl, mesarju je bil ukraden v noči 12. na 13. t. m. iz klavnice od neznane storilca volavska glava, vredna 180 K. — Marija Krizman, služkinja pri gospej Leskovic v Hlirski ulici št. 29. naznanj, da je neznan storilec od 5. do 10. t. m. ukradel iz zaprtega stanovanja 1 par ženskih čevljev na zadrgo, vrednih 500 kron.

Ubežniki. — Janez Bazaj, 1901 rojen, pristojen v Cerklji, okraj Kranj je pobegnil od 14. pašpala v Podgorici. Janez J. Gerjevič, redov timočkega art. puks, roj. 1890 v Vel. Obrešu, okr. Brežice je ubežnik.

OGLAŠAJTE V "ENAKOPRAVNOSTI"

ŽRTVA LJUBOSUMNOSTI

NOVELA.

Spisal dr. Stojan.

Nocoj ga naj pričakujem! Nocoj mu naj povem, ali čutim za-nj v srci kaj dekliške ljuberni! Nocoj mu naj razodenem, ali se tli v mojej duši iskrica one mladostne ljubavi, ki je naju nekdaž otroka še osrečevala?"

Pri teh mislih se deklica zravna, in neka groza spreleti njeno telo. Ona se stresne na celim životu, kakor da bi se bila prestrašila zadnjih besed in njih pomena.

"Ne, tega ne! Ljubezni ne čutim nobene do njega v srci in je tudi ne bodem! Moje srce je edino le Branku odločeno. Le za-nj gorim, le za-nj hočem živeti!"

Ako bi imel moj Branko le nekaj ene ljubezni v srci do mene, kakor Vekoslav, ako bi mi on le nekaj udanosti kazal, oklenila bi se ga za celo svoje življenje ter bila srečna z njim. Ali sedaj se ga bojim, če ga tudi ljubim. — strahim se ga, če mu tudi darujem srce in dušo!

Danes je kakor dljvi in zbeigan hitel od cerkve domu se pogledal me ni. Neznosno mu je bilo videti, da me spremlja grajščakov sin in da moja lepota tudi pri gospodi nekaj velja! — Zakaj rje pa ni on počakal v gruči onih mladencev, ki so stali pri cerkvenem izhodu?! Ali me ne ljubi več, ali se me sramuje?! — Že tri leta obstaja skrivna ljubezen med nama, ali nikdar mi še ni zino besedice, da goji njegovo srce goreče ljubav do mene!

A zadnji čas pa, ko je došel Vekoslav domu, izogiblje se Branko vidoma mene in njega. Kaj pomeni to? — Ali je iskra njegove ljubezni do mene ugasnila, in se njegova udanost izpremenila v zaničevanje in so-

vraštvo! — Kateremu naj tedaj zaupam njemu ali —

"Meni," konča možki glas zadnje besede, ktere je deklica na pol glasno govorila pred se, menec da je sama.

"Meni zaupaj, le meni," še ponavlja enkrat znani glas, ki ga je šepetal v temi — naš Branko. Tiho se je bil priplazil k oglu ter poslušal deklico, ki je mrmraje tožila o svojej osodi, a le zadnje besede je bilo Branku možno razumeti.

Prestrašena skoči Vida po konci ter odvrne vsa prepadena: "Ali si Ti, Branko? ... To je pa kaj novega, da prideš zopet enkrat k nam. . . Tebi naj tedaj zaupam, praviš? — Saj me ne maraš več. Se celo izogiblješ me. Zastonj so Te danes iskale pri cerkvi moje oči!"

"Iskale so mene, ali našle so nekoga drugega," pristavi pikro mladenec ter nadaljuje: "Zdi se mi, da se je ogenj Tvoje ljubezni do mene ohladil, odkar se Ti drugi dobrikajo in prilizujejo! Seveda gosposko obnašanje ugaja bolj neizkušenim deklicam, kakor pa odurno — kmetskega mladenca!"

"Ti se motiš, Branko," odvrne mirno Vida. "Ti me krivi sodiš, jaz se ne morem izogibati Vekoslavu. Saj mi ni nič zalega storil. In če z menoj govori, to tudi nič hudega ni. Za njegove sladke besede pa itak ne maram, in one ne najdejo nikakega odmeva v mojem srci. Danes se mi je res pridružil gredoč od cerkve, ali to mi je bilo jako neljubo. Zakaj jaz vem, da svet ženske le po zvanjanem sodi in si pri vsakej priložnosti hitro o njih le najhujše stvari domišljuje."

Dokler ne ve Vekoslav, da ni moje srce več prosto, dotlej se mi bode približeval in dobrikal. Ako pa bo enkrat vedel, da sem se udala, tedaj me pa gotovo ne nadleguje več. O tem sem prepričana, in jaz bi tudi nikomur ne svetovala, da se mi še potem prilizuje."

"Vse to se mora takoj zgoditi, ako mi je še Tvoje srce kakor nekdaž naklonjeno. Ali povem Ti, Vida: ako bi še tudi potem ne nahalo njegovo pohajkovanje za Te-

boj, ko si očitno moja nevesta in žena, tedaj pa gorje njemu in gorje — Tebi!"

"Ne boj se, moj Branko," tolaži ga deklica. "Nikdar Ti ne bodem dajala povoda, da bi se jezil in togotil nad menoj. Le Tebi bodem izročena, le za-te bodem živela. Lajšati Ti hočem življenje ter zarganjati kakor goriki spolni žarki gosto meglo skrbij raz Tvojega čela."

V znamenje svoje iskrene ljubezni poljubi nato Vida svojega ženina, in obadva stopita potem roko v roki drže v hišo.

Dolgo so se pogovarjali nocoj Mohoričevi in Branko. Določilo se je v ozkem domačem krogu, da se hitro po-božici vrši gostija. Pogovorili so se na tanko, kaj mislijo vse pripraviti in kdaj se peljejo v bližnje mesto bala nakupovat. Tudi svatje so se imenovali, ktere naj ženin in nevesta povabita na svojo ženitev.

Hitro in veselo je ta večer v Mohoričevi hiši pretekla. Kar so že vsi dolgo pričakovali, to se je vendar enkrat zgodilo. Branko je prišel v istini po Mohoričevu Vidu, ubožno ali lepo in pridno deklico. Vsem se je bralo čisto veselje in neskončna radost zar lica, le Branko, ženin sam, bil je še zmirom nenavadno zamišljen.

On ni toliko mislil na ženitovanje kakor njegova nevesta, iti na bala kakor Mohoričeva mati in oče, temveč Branko je plaval pred oči podoba grajškega plemiča. — Ali mu bode Vida res zvesta? Ali čuti res njegovo srce to, kar njena usta govore? Ali mu ne bode nikdar lepota njegove žene grenila življenje? Ali ga ne bode noiri do hladnega groba mučila ona bolezen in strast, ki jo imenujemo ljubosumnost?!

Danes je poskušal grenko kupo svojega trpljenja; danes je privkral želel, da bi ne bil med živimi; danes se je prvič kesal, da je videl kdaj svojo lepo prijateljico . . . in danes — ta nesrečni dan — odločil on tudi svoje prihodnje življenje, danes si izvoli za celo bodočnost svojo tovaršico — nevesto in ženo! Koliko ve-

selja, koliko bridkosti vzame v teh trenutkih seboj iz te hiše na svoj dom in svoje življenje!!

Take misli so delale Branka otožnega. Tiho se je poslovil pozno v noči od svoje neveste in njenih starišev. Na oknu Vidine spalnice pa se prikaže luč, in nevesta, srečna Vida mu še enkrat želi v slovo: Lahko noč, dobro spavaj!

Branko se odpravi domu. Bilo je že proti ednajstjej uri v noči. Zamisljeno koraka naprej. A kar na enkrat ga vzdrami lajanje njegovega psa, ki je bil nekje za njim zaostal. Branko postoji. Vse utihne. Strašna slutnja se poloti njegove duše: On je mislil v tem trenutku na Vekoslava. Kakor k zemlji pridenen obstoji in si ne upa ne naprej ne nazaj.

Kaj naj stori?

Iz te zamišljenosti ga vzdramijo nočni glasovi. Od daleč se začuje znano mu petje. Zdelo se mu je, kakor ga gredo blizu tu mimo njegovi znanzi in prijatelji vasovat. To ga ohrabri, on zažvižga psu, a ni ga od nikoder.

To postaja Branku še bolj sumljivo. Napoti se tedaj nazaj proti Mohoričevi hiši. V Vidinej spalnici pa ugasne ravnokar luč, in gosta tema je zagrinjala zemljo in nebo. Niti zvezdice niti druge bliskave svetlobe ni videl v celem naravi. Vse je bilo kakor v grobu; tudi petja glas je umolknil.

Do kakih trideset korakov se približa Branko Mohoričevemu domu. A tu postoji ter pazno posluša. In zdaj se mu zdi, kakor da bi pod oknom Vidine spalnice skripal sneg pod stopinjami nočnega vasovalca. Vskaksum pa povekšuje pozornost človeških čutov, osebito pa še, ako mu objeda srce črv ljubosumnosti in sovraštva.

Se bolj oprezno stopa Branko naprej. Ne opazovan pa počene, blizu prišedši, na mrzli sneg in tu kuči dve gube kakor divja zver čakajoča v noči na svoj plen.

(Dalje. prih.)

P O L O M

(Dalje)

Maurice, ki nikdar prej ni pil, je zdaj zapadel splošni pijanosti, in se je ves potopil v njej. Zdaj se je zgodilo neredkoma, da je sprejel kozarček konjaka, kadar je imel službo na oddaljeni postopanki, ali pa kadar je čul ponoči v stražnici. Če je sprejel še drugi kozarec, je izgubil vse ravnotežje duha ob vonju alkohola, ki mu je vejal po licu. To je bila širša se epidemija, kronična pijanost, zapuščina prve obloge, poslabšana po drugi, med tem narodom brez kruha, ki je imel žganja in vina polne sode in ki se je zdaj od prenasitenosti upijal z najmanjšo kapljico.

Dne 21. maja — bila je nedelja — se je Maurice prvokrat vrnil pijan v ulico Des Orlies, kjer tudi tam še spal. Zopet je bil preživel večer v Neuilly-u, streljaje se z neprijateljem in pivaje s tovariši, v nadi, da ga morda neizmerno trudnost, ki ga notežje duha ob vonju alkohola, je morila. Nato je prišel domov.

DR. L. E. SIEGELSTEIN

Zdravljenje krvnih in kroničnih bolezni je naša specialiteta.
308 Permanent Bldg. 746 Euclid ave. vogal E. 9th St.
Uradne ure v pisarni: od 9. zjutraj do 4. popold. od 7. ure do 8. zvečer. Ob nedeljah od 10. do 12. popoldne.

AMERICAN LINE

DIREKTA POSTREŽBA
NEW YORK — HAMBURG
Velike moderne Twin Screw ladje.
MANCHURIA MONGOLIA MINNEKAHA (nova) samo tretji razred.
2. junija 28. aprila 12. maja.
NAJKRAJŠA IN NAJUDOBNEJŠA POT.
Ladje imajo prvi in tretji razred. Potnikom tretjega razreda servirajo pri obedih strežaji v veliki jedilnici. Zaprete sobe rezervirane za ženske in otroke.
Zglasite se v družbinem uradu.
9 BROADWAY, NEW YORK, ali pri lokalnih agentih.

DENARNE NAKAZNICE

DRAFTI IN KABELSKE POŠILJATVE
za Jugoslavijo in druge države, se prodajajo po nizkih cenah. Naprodaj je Jugoslovanski in razen tujemski denar. Nalagamo vknjižbe na tujemski banke.
Oglasite se v kateremkoli podružnem uradu ali agenciji American Railway Express Company, ali v našem lokalnem uradu:
2048 vzhodna deveta cesta, Cleveland, O.
Ali pišite v vašem lastnem jeziku na
FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT
AMERICAN EXPRESS COMPANY.
65 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

Tiskovna Družba

THE

American-Jugoslav Ptg. & Pub.

Company.

6418 ST. CLAIR AVE.

CLEVELAND, OHIO.

Tiskarna

Tiskovine

Dnevnik

Tudi Vi

Je edino slovensko unijsko podjetje, katerega lastuje zavodno delavstvo.

Napravljene v naši tiskarni, so lične in cene jako primerne.

Družba izdaja dnevnik Enakopravnost. List prinaša najnovejšo novice in druge koristne razprave v prid delavstva. Če še niste naročnik lista, naročite se nanj.

Lahko postanete delničar podjetja. Za podrobnosti se obrnite na direktorij ali pa v uradu družbe.

THE AMERICAN-JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.

TEL. PRINCETON 551

6418 ST. CLAIR AVENUE.

gu; to pa sredi strmenja, srda in zmedenosti komune, ki je že kričala o izdajstvu, vsa brez misli ob misli na svoj neizogibni pogin.

Takšno je bilo Mauricevo prvo čuvstvo, ko je zapadel novico: konec je bil tu, preostajalo je samo še, da se da ubiti. Toda zvonovi so neprestano bili plat, bobnari so bobnali na barikadah, ulice so se polnile z mrzlico naglo zbranih bataljonov, ki so tekli na svoje bojne postojanke. In od pol dneva dalje je večna nada zopet napolnila srca razburjenih bojnikov, komune, trdno odločenih, da zmagajo, ko so videli da se Versailles skoraj niso ganili z mesta. Ta armada, ki so se bali, da jo v par urah zagledajo pri Tuilerijah, je ravnala z navadno opreznostjo, izučena v svojih porazih, pretiravaje taktiko, katere so je bili Prusi tako brido naučili. V mestni hiši sta Odbor Občnega Bлага in vojni delegat Delescluze organizirala in vodila obrambo. Krožila je govorica, da sta z zaničevanjem odklonila poslednji poizkus sprave.

To je razveljavilo pogum, zmagovalje Pariza je postalo zopet gotovost, odpor se je moral vršiti z divjim besom, kakor se je tudi napad napovedoval z vso neizprosno krutostjo, porojeno iz naraslega, laži in grozodejstev polnega sovraštva, ki je gorelo v srcu obeh armad. In Maurice je preživel ta dan na Martovem Polju in pri Invalidih, umikaje se počasi iz ulice v ulico in streljaje. Ker ni mogel najti svojega bataljona, se je boril z neznanimi tovariši, ki so ga vodili s seboj na levi breg, ne da bi to poznali. Okoli četrte ure so branili barikado, ki je zapirala Ulico Univerze, tam, kjer se končava v Esplanadi; in zapustili so jo šele o mraku, ko so slišali, da je Brutatova divizija, pomikaje se ob nabrežju, vzela Parlament. Malo je manjkalo, da niso bili ujeti; jedva so dospeli v Lillsko ulico po dolgem ovinku čez ulico Saint Dominique in ulico DeBellechasse. Ko je padla noč, je Versailleska armada zavzemala črto, izhajajočo od Venveških vrat, preko Parlaenta, palače Elysee, cerkve sv. Avgustina in kolodvor Saint-Lazare in končavajočo se pri Asnierskih vratih.

Drugi dan, 23. maja, jasno solnčen in topel pomladni terek, je bil za Mauricea strašen. Tistih par sto zaveznikov, ki se jim je bil pridružil in kjer je bilo moštvo iz raznih bataljonov, je še držalo ves mestni oddelek od nabrežja do ceste Saint-Dominique. Toda večina je bila nočevala v Lillski ulici, na vrhovih velikih hotelov, ki so stali tamkaj. On sam je globoko zaspal na neki trati poleg palače Častne Legije. Ze zjutraj je čakal, kdaj se čete usujejo iz Parlaenta, da jih vržejo z mrčne barikade v ulici DuBac. Toda ure so tekale, ne da bi bilo prišlo do naskoka. Se vedno so se streljali samo na slepo srečo, iz enega konca ulice do drugega. To je bil načrt Versaillesa, ki se je razvijal s previdno počasnostjo: trdni sklep, da ne udarijo s celom ob strašno trdnjavo, ki so jo bili uporniki napravili iz tuilejske terase. Izbrali so si bili dvojno obkoljevalni marš, po desni in levi strani ob nasipih, da se polaste naprej Montmartra in Observatorija, nato pa se vržejo na skupni cilj, da dobe v svojo last vse notranje dele mesta kakor z ogromno lovsko mrežo. Okoli dveh je slišal Maurice govoriti, da je plapola trobojnica Montmartra. Troje armadnih zborov, ki so poslale svoje bataljone na severu in na zapadu po ulicah Lepic, Des Saules in Mont Cenis, je istočasno napadlo in zavzelo veliko baterijo pri Moulin de la Galette. In zdaj so zmagovalci preplavili Pariz, postavili se trgov Saint Georges in Notre-Dame de Lorette, županije v Drouotovi ulici in Nove Operi, dočim je na levem bregu okret, ki je izhajal s pokopališča Montparnasse, zavzel trg D'Enfer in Konjski trg. Z osuplostjo, gnevom in grozo so vstali sprejemali vesti o tako hitrem napredovanju armade.

ČETRTA KONVENCIJA JUGOSLOVAN-SKEGA REPUBLIČ. ZDRUŽENJA.

Nadzorstvo in kontrolo za našo stran drži P. S. D. S. z s. Etbin Kristanom, kot pooblaščenec J. R. Z. Ko bodo delnice gotove, jih uprava izroči trdnemu denarnemu zavodu v hranitev, ker bi pošiljanje takih listin v Ameriko ne bilo na mestu. Ta denarni zavod pa nam zato izda pravomočno potrdilo.

Hrbenica vseh političnih akcij so dobre ekonomske organizacije, in nikdar ne smemo pozabiti, da se je treba ob istem času ko se organiziramo politično, utrditi tudi gospodarstvo. Če prav v malem, treba je le. Naj iz tega malega semena raste v veliko drevo, ki bo ob gotovem času klju bovalo vsem napadom viharjev nasprotujočih elementov.

Zato je investicija našega fonda v tiskarno iz vseh ozirov veljavna in upravičena. Stranji, ki bi izvajala program J. R. Z. sprejeti na konvenciji v Clevelandu, smo stremeli priboriti tiskarniško neodvisnost, ob enem pa je to investicija, ki je iz zgolj gospodarskega stališča neprecenljiva.

Sedaj hočem v kratkih besedah orisati še politične in gospodarske utiske, katere sem dobil v domovini. Ne na široko, le v kratkem hočem napraviti sliko vsega, kar so mi pustile v spominu razmere; podrobneje se bo pečal s tem br. Zavetnik v svojem referatu na "Zunanje in notranje zadeve Jugoslavije."

Politični pregled.

Če hočem natančneje spoznati razmere Jugoslavije, ni dovolj samo, da potujemo v deželo, si jo ogledamo, primerjamo nove razmere s starimi, obsojamo in kritikuemo, temveč potreba je, da poiščemo vse vzroke z desne in leve, ter premostimo položaj do cela. Neobhodno potreba je, da si pogledamo razmere in da premostimo dušo naroda iz katerega je nastala nova Jugoslavija.

Ako zabijamo n. ladinji neprestano v glavo vero v dom boga in cesarja, bo posledica tega, da postane brezmejno patriotična, in magari za stvar, ki je še tako slaba za njene interese.

Navdušeno bo karakala v vojno za vse cesarje, bogove in domove tega sveta. Patriotizem ji tiči v srcu kakor očenaš na jeziku — brez pomisleka.

Iz takega naroda je bila sestavljena po večini stara Avstrija. Kot otrokom so nam pričeli vtepati v glavo vsakovrstne strahove, ljubezen do tega ali onega nekoncega dobrega boga, papeža, škofa, itd. In tisti, ki smo v tujini, najdemo med našimi naseljenici, kljub temu da žive že desetletja v tujini, še vedno posamezne ki bi položili glavo za dom in cesarja. Tako močno se jim je vcepila v mladosti v srce, da jim ni najbolj prepričljiva beseda ne izbiže iz možgan napakega prepričanja. Ako so ti, ki žive v tujini, tako trdno speljani na led, kaj moremo pričakovati od ljudi, katere je laž in hinavščina utopila v napakega prepričanju.

Takemu narodu, ki je bil vajen sužnjevanja, se ponuja demokracija. Pričakovati hitrih rezultatov bilo neumestno. Prav toliko zdravila bo treba kakor strupa. Z novimi, mladi generacijami nam se je nadejati novega mlajšega življenja, večdemokracijskega duha. Temu pa največ moramo posvetiti naše bodoče delo.

To dejstvo navestvam v začetku svojega poročila le v toliko, da mi služi kot moto; da spoznamo polje oz. razmere, na katerem smo želi uspehe in neuspehe.

Prišel je polom na italijanski fronti. Avstrijski mars je zatopil. Wilsonovih 14 točk je razkro-

POUK O PASJI STEKLINI IN O STEKLINI PRI LJUDEH

Steklina je nalezljiva bolezen, hitrega poteka, ki se pojavlja najčešče pri psih in ki se širi dalje le po ogrižu po steklih živali, zlasti steklih psih.

Znaki stekline so obče pri vseh živali enaki. Najbistvenejša znamenja so: togotno vedenje, telika razdraženost, nagnjenje k grizenju ali ujedanju, bodanju, trkanju (prava steklost ali besnost); v drugih primerih pa se kaže otopenost, slabost, ohromelost različnih delov telesa, zlasti pa zadnjega dela. V teh primerih ni žival močno grizljiva (tiha steklost).

Stekli psi kažejo spočetka posebno izpremenbo vedenja, ki pa je včasih zlasti pri onih psih, ki se jih drži v sobi, tako malenkostna, da se jo komaj zapazi (tiha steklost). Navadno je pa vedenje steklih psov zelo izpremenljivo. Psi so kmalu čemerni, razdražljivi, nezaupni, se radi skrivajo po temnih kotih sobe ali v hlevu, ogibljejo se svetlobe in luči, niso poslušni na gospodarjev klic ali se pa le neradi odzovejo, potem pa naenkrat še bolj živahneje poskakujejo in se dobrikajo. V drugih primerih so stekli psi zelo nemirni, grebejo s prednjih nogami, menjavajo neprenehoma ležišča, hodijo nemirno sem in tja po sobi, po dvorišču, postajajo, poskakujejo ali lajajo in grizejo v zrak brez vsakega povoda. Med ležanjem pogosto postajajo vznemirjeni, popadajo v zrak in renče. Glas jim postane izpremenjen in hripav. Občutljivost steklih psov je znatno povečana. Če se jim kdo, čeravno prijazno bliža, ali pa če se jih draži, se močno razburijo ter popadajo roke ali druge predmete ali pse, s katerimi so se prej vedno razumeli. Zlasti jih zelo razburijo navzočnost tujih oseb in tujih psov, med tem ko ostanejo v njim navadni okolici popolnoma mirni in prijazni.

Med boleznijo se stekli psi zelo slinijo. V poteku bolezni postajajo popadki vedno bolj redki in končno psi med petim in sedmim dnevom poginejo.

Pri tih steklih so vsa znamenja le malo vidna; zapazi se izpremenjeno vedenje psov, izpremenjeni tek, pozneje nagnjenje do pobege in potepanja, očitna grizljivost, izpremenjen glas.

Steklina mačk je podobna steklini psov. Očitni znaki so posebne velike nemirnosti; stekle mačke silno radi grizejo in praskajo.

Pri človeku se pojavi pasja steklina 1 do šest mesecev po ogrižu od steklega psa, mačke ali kake druge stekle živali.

V pričetku stekline čuti bolnik na mestu, kjer je bil ogrižen, več ali manj močne bolečine. Bolniki so duševno potrti, utrujeni, težijo o glavobolu in imajo zelo nemirno spanje.

Čez par dni postane vse živčevje skrajno občutljivo, osobito ono, ki oskrbuje požitane in dihanje. Najmanjše razburjenje bolnika izzove lahko povzroči močne krče v mišicah požitnika in v mišicah, katero oskrbuje dihanje; vsled teh krčev lahko zaostane dihanje za več trenutkov. Najbolj značilni pojav v tem stadiju bolezni je, da se bolniki boje vode in ako jo zagledajo, napadejo jih močni krči mišic.

Bolniki so v tem stadiju zelo slabi, ne cedijo. Njegovo trajno razburjenje se vedno povečuje, tako da se pojavijo slednji deliriji, ki imajo na sebi znak besnosti. Bolnik skoči iz postelje, teka po sobi in bije okoli sebe.

Ti napadi pa trajajo pri človeku le nekaj časa in se pojavijo pri steklini človeka le redkokdaj.

En ali dva dni potem se bolnik umiri in zopet lahko brez težav uživa tekočine. Pokažejo se pa sedaj znaki splošnega otrpenja. Celi deli telesa otrpnejo popolnoma, srce deluje zelo slabo in 5 do 6 dni po pričetku bolezni umrje bolnik na otrpenju srca. Posledica stekline je vedno smrt.

Dalje prihi.

Kadaj kaj kupite pri trgovcu, ki ima oglaš v našem listu, ne pozabite povedati, kje ste oglaš videli. Vas ne stane to nič, koristi pa nam in trgovcu, ki potem ve, kje so oglaš najbolj uspešni.

Clevelandske novice.

— V Clevelandu v hotelu Statler je ta teden v teku konvencija Narodne Lige Ženskih Volilk. Navzoče so zastopnice iz skoro vsakega kongresnega distrikta Združenih držav. To so povečini le priletne sivolase ženske. Liga ne spada nobeni politični skupini in dela na popolnoma nepristranski podlagi. Konvencija se bavi z industrijalnim vprašanjem. V polni meri se zavzemajo navzoče zastopnice za unije in ko se je povdarjalo, da je v sedanji dobi kolektivno pogajanje med delavci in delodajalci skrajna potreba ni bilo čuti niti enega glasu oporekanja. Pred zbrano konvencijo je govorilo več govornic in nekaj izveščkov teh je vredno objaviti. Miss Agnes Nestor, predsednica Woman's Trade Union League v Chicagi je hudo napadala delodajalce, ki so se združili, da uvedejo odprto delavnico širom Amerike. Rekla je: "Ako se tovarnarji v sedanjih težkih časih predrzno ravnanje z delavci krivično, bodo enkrat v bodočnosti za to svoje ravnanje občutili zelo grenke posledice, kajti delavci takih stvari ne pozabijo ker čez noč." Na zelo učinkovit način pa je opisala delavne razmere tamkajšnjih prodajalk po trgovinah in strežajk, Miss Nida Pangale, zastopnica organiziranih strežajk v Toledu. "Moralne razmere med prodajalkami in strežajkami so bile nepopisne," se je izjavila, "dokler ni posegla vmes naša unija, za katero je bilo dosti dela, predno se je razmere vsaj nekoliko izboljšale. Skupno z organiziranimi dekletimi in ženskami smo lahko protestirale tam, kjer bi si posameznica niti žugniti ne upala. Malokatera izmed vas žensk je še skusila, kaj se pravi tavati po ulici brez dela ter lačna. Povem vam, da to ni nič kaj prijetna stvar. Zato se je naša unija vedno pogajala za višje plače in za več prostega časa. Mnogokrat slišite in imate same priliko prepričati se, da so ženske, ki delajo, zelo brezbržne in malomarne za organizacijo in za postavbe, katere se uvajajo za zboljšanje njih delavnih razmer. Toda kako morate pričakovati zanimanja od njih, ko delajo po toliko ur, da ko so gotove že nimajo več zmoglosti in časa, da bi kaj mislile? Ženske še celo med sabo propagirajo zoper organizacijo in strahu, da ako bi zahtevale krajše ure in boljše plače, bi se jih nadomestilo z moškimi, ker bi bilo potem delodajalcem vseeno ali delajo moški ali ženske, ker plačati bi itak morali vse enako. Toda organizacija in kolektivno pogajanje bo kmalu spreobrnilo sedanje neodolno žensko v odlično in svoji pravic se zavedajoče žensko. Na zborovanju se je slišalo tudi dosti zabavljenja na one moške, ki so še vedno mnenja, da ženske ne spadajo nikamor drugam kot v kuhinjo.

— Smrtna kosa. — Po štirinasedmih urah bolehanja za spalno boleznijo je sinoči ob 6. uri umrla rojakinja Mary Bajt, iz 1048 Addison Rd. Pokojna je stara 45 let. Rojena je bila na Vrhniki, Notranjsko. Spadala je k dveh družtvoma in sicer k društvu Sv. Vida št. 25 K. K. P. J. in k društvu Danica št. 11 S. D. Z. Tukaj zapuščala žalujočega soproga, eno sestro in enega brata, v starem kraju pa tri sestre. Pogreb se vrši v petek ob 9. uri dopoldne. Bodi ji lahka ameriška gruda!

— Članom dram. društva "Ivan Cankar" se naznanja, da se vrši nočjo redna mesečna seja, ki je zelo važna za vse članstvo. Vdeležite se torej vsi brez izjeme.

— Tukajšnje trgovsko zbornico silno peče, ker uposluje mestna vlada pri zidavi nove mestne bolnišnice le unijske delavce, in zato kar ne more mirovati. Kot smo že pisali, je ravno ista zbornica pred kratkim pisala obširna pisma na vse gradbene kontraktorje, naj uvedejo po prvem majniku odprto delav-

nico, sedaj pa že zopet rogovili. Zbornici se silno smilijo neunijski delavci, in pravi v svojem prostnem pismu na župana FitzGerald, da krši mesto svoje pravice in pravice svojih državljanov, ko daje delo le unijskim zidarjem in mizarjem. In da se uposljuje tudi pri gradnji bolnišnice samo unijske težake, kar v glavo ne more gospodom pri trgovski zbornici. S tem protestom se skuša prikupiti zbornica onim delavcem, katerim je organizacija deveta briga in si sploh svojih možgan ne trudi s takimi vprašanji ali je unija koristna ali ne. Te se hoče naščuvati, češ, ali vidite za davke plačevati ste dobri, dela vam pa mesto ne da.

— V petek bodo izplačljive obresti od četrte izdaje Liberty bondov, ki nosijo po štiri in pol odstotkov obresti. Od bondov po \$100 se bo dobilo \$2.12 obresti.

Cvetko Golar:

DEKLE V RDEČIH TULPAH.

Dekle v rdečih tulpah tvoje okno je nočoj — ali že zaspal, zaspanjal je obrazek tvoj?

V zvezdah svetlih se utrinja polnočno nebo — in neznanje, temne želje mi srce peče.

Hrepenenje sladko vodi me v tvoj bel stan — dekle ljubo, raj odpr mi, naj pogledam vanj!

Dr. I. Pregelj:

STRAH.

Sredi polja je samotni rog. Sedem hrastov s krivencištnimi vejami, kakor z rokami, ki grabijo v negotovo, da bi davile za smrt. V prvem somraku megle nega jutra se je odrgal truden popotnik s ceste v polje in šel z velikimi koraki proti logu in obahnil med krivencišne meje. Niti ozrl se ni odkoder je prišel, samo prešerno se je zamemjal, ko mu je krivencišne meje seglo nasproti kakor v objem.

Tri ure nato je stopil nedolžen otrok v log in je videl obešenca in se je bled in kakor star vrnil domov k staršem in sestri. In ga niso spoznali in je bil izgubil glas govora in veselje smeja vse do svoje smrtne ure v sedemdesetem letu. Tedaj šele je izpregovoril in zarajal v selju:

"Ljudje božji, blagrujte me. V postelji umiram." —

Sokolstvo.

Dne 12. aprila je telovadni odtok Slovenskega Sokola predložil drugo prošnjo, da se mu dovoli uporabo telovadnice v mestnem kopališču. Prošnjo je podpisalo 88 članov odtoka. Pričuje se ugodnega odgovora, tako da se bodo telovadne vaje vršile dvakrat na teden.

Dr. P. Pestonik:

Sokolska misel in država. Minister za prosveto je izdal naredbo, v kateri naroča vsem šolam v Jugoslaviji, da vpejajo telovadbo po sokolskem načinu in da vzgajajo mladino v sokolskem duhu — to je v ljubezni do naroda in naše nove domovine.

Klerikalno časopisje je zagnalo proti temu velik vrišč, sam ljubljanski škof, predstavitelj vatičanske politike v Sloveniji, se je odzval v Beograd priporočiti Orla in tožiti Sokole. Zmislil škofove spomence, ki jo je oddal prosvetnemu ministru in zmislil pisave klerikalnega časopisja obstoji v trditvi, da je država na-

Poleg vašega imena je zaznamovano, do kdaj imate plačan list. Kadar poteče naročnina obnovite jo takoj, da vam ne ustavimo lista.

povedala katoliškim Slovincem versko vojno, da je vera znova v nevarnosti, ker jo ogroža svobodomiselstvo in pravoslavje.

Oglejmo si stvar nekoliko bližje. Izven dvoma je, da je sokolski telovadni sestav znanstveno utemeljen in la je v metodičnem in fiziološkem pogledu na višku dovršenosti in popolnosti. Ta trditve je oprta na strokovno mnenje poklicanih zdravnikov in strokovnjakov. Sokolski telovadni sestav, ki ga je pred 60 leti vpeljal in znanstveno utemeljil na Češkem vseučiliški profesor dr. Miroslav Tyrš, skrbi za enakomerni vsestranski razvoj človeškega telesa.

Mednarodne svetovne tekme v Parizu, Turinu, Luxemburgu, Londonu, Pragi itd., ki so se jih udeleževali češki in slovenski športniki z odličnim uspehom, so dokazale, da se noben drug telovadni sistem ne more kosati s sokolskim.

Sokolska telovadba pa je dobila tudi svojo posebno narodno in slovansko vzgojno vsebino. Sokol je bil ustanovljen v času, ko so bili mali slovanski narodi v sužnosti Nemcev in Madžarov, v času, ko sta klerikalizem in Vatikanski zvesto podpirala Nemce, Madžare in politiko nemških grofov in baronov proti slovanskim političnim voditeljem, proti slovanskemu kmetu in meščanu.

"Svoboda slovanskim narodom, združite se slovanski narodi", to je bil bojni klic Tyrševih naukov, ki je bil mišljen v prvi vrsti proti nacionalizmu in gospodarskemu imperijalizmu Germanov in Madžarov, v drugi vrsti pa je napeljeval proti nihčevim zvesti zavazni, reakcionarni duševni in moralni politiki klerikalizma. Ni narodnosti brez naprednosti. Ti dve ideji gresta vzporedno druga poleg druge in se vzajemno podpirata. Istčasno, ko iščejo odlični slovanski politiki zveze med posameznimi slovanskimi plemeni in osobito z zastopniki velikega ruskega naroda, ustvarjajoč ideologijo novega slovanstva, takrat ko slovanski časnikiarji slutijo bodočo usodo Evrope in se zbirajo na kongresih v Pragi, Sofiji itd., pošilja Sokolstvo svoje telovadne čete v Krakov, Lvov, Zagreb, pošilja svoje sokolske učitelje v Petrograd, Moskvo, Odso, Tiflis, Beograd, da pomagajo duševno zblizati Slovanstvo za enotne poglede in borbe v bodočnosti.

V notranjem razvoju naše preteklosti so stali na bojišču na eni strani zastopniki ideje narodnosti, naprednosti, gospodarske osamosvojitve, na drugi strani pa klerikalizem z bojvito idejo za ojačenje cerkvene politične moči za duševno varstvo pod vodstvom duhovniškega stanja z geslom: "Vse za vero", z dodatkom "za dom, cesarja", toliko časa, dokler dopuščata, da duhovščina duševno lahko vlada nad ljudstvom.

Sokol je požrtvovalno nadaljeval zmagovito pot v boju za nacionalno osvoboditev in je širil uspešno svoje misli iz mest v trge in večje vase. V možganih znanih voditeljev klerikalizma v Sloveniji in izdajalcev slovenskih in slovanskih nacionalnih teženj Susterčiča in Lampeta, se je rodila pred 15 leti misel za ustanovitev telovadne organizacije Orla. Ta sestavni del klerikalne stranke v Sloveniji, je prevzel nalogo, vzgajati mladino v duhu nazadnjaštva, mednarodnega klerikalizma in avstrijskega suženjstva. Duševno naj bi odtujil slovensko mladino zmislu za svobodo in ljubezni do domovine. Za vlade teh ljudi so preganjali Sokole iz šol, razganjali sokolska društva, konfiscirali sokolsko premoženje. Ob izbruhu vojne so bili denuncirani Sokoli od nasprotnikov sokolske misli kot nemško-avstrijski državni misli nevarni elementi. Kdo je klical in hujskal naše ljudstvo na pogoje pri Sokolom v letu 1913 in 1914? Kdo je zval iz navdušenja za Avstri-

jo ob začetku svetovne vojne "prostovoljne strelce" pod orožje?

Sokolstvo in napredni svet ne more v Orlovstvu videti drugega kot politično najemniško armado klerikalne stranke, za oprodo — mednarodne vatičanske politike — več jim je za oblast cerkvenih gospodov, kot za narod in državo. Kdor je privrženec teh idej stranke, se sam izključuje iz svojega naroda, ker mu odreka svojo pomoč in ljubezen in ker sovravi novo osvobojeno narodno državo. Država varuje samo svoje sebeobranjvalne interese, ako v naredbi prosvetnega ministra priznava samb eno narodno telovadno in moralno vzgojno organizacijo — sokolstvo.

Sokol je v ognju preizkušen bojevnik za blaginjo in svobodo naroda, kar je dokazal v najhujših časih narodnega boja. Orel ni bil ustanovljen iz potrebe naroda, temveč iz vladaželjnosti protinarodne klerikalne stranke. Država je storila samo svojo dolžnost, ako v svoji novi naredbi priznava zasluge sokolskega dela in vidi v Sokolstvu posebne sposobnosti, da vzgoji mladino za dobre državljane, zanesljive Jugoslovane, ki bodo znali spoštovati delo in krvne žrtve onih, ki so trpeli in umirali za svobodo Jugoslavije. Iz teh razlogov uvaja nova odredba sokolsko telovadbo in vzgojo v vse šole, pa naj bo to naši duhovščini prav ali ne. Svoboda naroda in njegov svobodni, duševni in gospodarski razvoj, organiziran v državi, nam je večja svetinja in širši pojem kot pa koristi po svojih idejah izven državne stoječe klerikalne stranke.

Zakaj je veliki francoski državnik Combes pred 15 leti izvedel ločitve cerkve od države za Francijo. Ne zaradi vere, ampak ker je klerikalna duhovščina postajala z načinom svoje vzgoje v šoli in cerkvi nevarna državnim uredbam načelom. Politika duhovščine v vseh katoliških državah stremi za tem, da išče opore v kralju, v dvoru in vobče v tistih višjih krogih, ki imajo oblast v rokah.

Načelom jim je vsaka republika zoperna. Zato so vzgajali na Francoskem mladino v protirepublikanskem duhu in pripravljali ljudstvo za tako politično duševno razpoloženje, da more priti do prevrata in da se, nekdanja klerikalna politika vdana kraljeva rodbina more zopet vrniti. Mora lo je priti do ločitve, ako Francozje niso hoteli upropasti državo in v svojih državljanjskih svobod.

Toda z ločitvijo cerkve od države se niso dotaknili vere same, niti verskih svoboščin Francoski katoliki so po novem zakonu ustanovili svoje verske občine in država, jim je dala brezplačno v uporabo cerkvene zgradbe. Duhovnika vzdružujejo tisti, ki ga hočejo imeti. V šole pa je vpeljala država vzgojo v ljubezni do svoje domovine in pravo versko vzgojo: spoštuj dobro, izogibaj se zla, ljubi svojega bližnjega. Ker je bila klerikalizmu izrgana iz rok posvetna oblast, je seveda duhovščina te naredbe po celem svetu preplela. Prorokovala je mrlično propast naroda. Došla je svetovna vojna, v kateri je baš francoska omladina doprinesla dokaze najsilnejše moralne vrednosti. Katoliška cerkev v Franciji pa živi v polni svobodi in neodvisnosti in versko življenje med francoskim ljudstvom je bilo ono v najčistnejši Avstriji.

Pri nas klerikalna duhovščina ni za kralja, ker v novi državi so v večini pravoslavni s pravoslavnim kraljem na čelu. Duhovniška politika je premišljena in zvita, ker se opira na izkušnje dvestoletne preteklosti.

Narč je priprost, širiti nejevoljo med ljudstvom, pripravljati razpoloženje za odpor, slabiti državo, da v oslabiljeni državi lažje izpelje svoje posebne name-

ne, ki se skrijejo z interesi klerikalne politike.

Tudi način za postopanje pri zasledovanju končnega cilja jim narekuje preizkušena oraksa; navzgor prijazno lice udanosti in zvestobe, navzdol pa dražiti ljudske instinkte in skrivoma širiti nezaupanje do države.

Vsaka država ureja vzgojo po šolah tako, da vzgoja podpira v svojih posledicah državno misel in državne koristi. Država smo danes mi vsi Gospodarsko krepka, na notraj urejena in finančno neodvisna država pomenja našo ljudsko moč, naše blagostanje, našo svobodo in upanje na svobodo tistih rojakov, ki so še izven naše meje.

Ta načela so nerodajna v političnem svetu celega sveta in tudi za nas. Šola ni zasebna stvar, vzgoja je v prvi vrsti javna in državna zadeva, zato stremi pametna prosvetna politika v vsaki državi, da ukine zasebne šole, ker nima država zadostnega jamstva glede smeri v privatni vzgoji.

Koliko nedolžne krvi je bilo prelite za načela, komu pripada vrhovna prosvetna oblast ali državi ali cerkvi. Poidegei je Vatikani, Države pa so mu še nadalje pustile izvrševati neomejen vpliv na vzgojo ljudstva, dokler ni vatičanska politika sama spravila svoje, skoro neomejene duševne suverenosti v absurdnost. Zakaj so evropske države prisilile pred 150 leti papeža Klementa XIV., da je razpusil jezuitski red? Papež sam priznava v svojem tozadevnem "breve", da se jezuitje povzročili mnogo zla in sovraštva, da so hujskali ljudi proti državi, da so bili prave po-hlepne po premoženju, da so po danke odtujili državi in so hoteli svoj red postaviti za izvrševalca politične kontrole Vatikana nad državo. To je zmislil papeževega razpusnega dekreta.

Na pritisk evropskih držav je papež razpusil in za vse čase uničil ta red, ki je delal samo za duhovniško stanovsko in papežko politiko in je postal nevaren državi, ljudstvu in človeški svobodi. Toda klerikalizem ne drži besede — oživel je jezuitske bojevnike po preteku 40 let. Duh in tendence tega reda hočejo dobiti danes prevlado delu naše države.

Ne gre za vero, ne gre za verske boje, gre pa za veliko vprašanje, ali naj ima vpliv na izodine države in državni misli zveste institucije, ali pa protinarodni in protidržavni klerikalizem. Ze davno je padla odločitev, da je vzgoja državna zadeva. Varstvo klerikalne politike nad našo šolo je bilo zrušeno obenem z razpadom pokvarjene stare Avstrije. Svetovna vojna, za katero so se s toliko verno in navdušenjem izpostavili naši klerikalni krogi od škofa do kaplana, od Susterčiča do Vehoveca, je prinesla tudi našemu narodu iztreenjenje. Kri ni tekla zastoni. Pred vojni čas se ne vrnejo več, pa naj naši klerikalci še tako glasno bijejo plat zvona. Nikdo ne vidi požara. Vidimo le plamen naše svobode.

"Domovina."

Princeton 2610-R Mi napravimo vašo hišo svetlo. Cedar 1020

The Light House Električni kontraktorji.

Delamo vsa električna dela Napeljujemo žice in izvršujemo razna popravila.

8305 Cedar Ave. Cleveland, Ohio.

SELITEV.

Članstvu dr. Vodnikov Venecštev. 147 S. N. P. J. naznanjam, da sem se preselil in v bodoče me dobite na 5906 Prosser Ave. špodaj. Asesment bodem za v bodoče pobiral samo sledeče dneve: 1. nedeljo v mesecu na seji v S. N. Domu, vsakega 15tega in 24tega zvečer od 6. ure naprej pa v stanovanju.

Erazem Gorshe, tajnik.

MALI OGLASI

Kadar se selite

se zanesljivo obrnite na našo tvrdko. Na razpolago imamo 5 tonov truck, kakor tudi manjše truck-e za vse prilike.

TOČNOST IN VARNOST JAMČENA.

Telefonirajte: Bell Rosedale 5300

John Ušeničnik

6303 Glass Ave.

PRODA SE HIŠA

za dve družini, spodaj ima 5 sob, zgoraj 4 sobe. Električna razsvetljava. Oglasite se na 2211 W. 67th St. med Clark in Lorain Ave. (88)

Vas bolijo zobje?

Slabi zobje povzročijo glavobol, želodčne neredne, bolečine okrog oči in tudi revmatizem. Torej ako hočete biti pri dobrem zdravju, jih ne zanemarite. Prav lahko se jih popravi brez vsakih bolečin. Popravite jih sedaj in si prihranite čas in denar.

Točna in dobra postrežba. Vsakemu popolnim delo v parih tednih. Govori se slovensko.

Dr. E. S. SNYDER

ZOBOZDRAVNIK

vogal E. 64. St. in St. Clair Ave. Uradne ure od 9 do 12; od 1 do 5; zvečer od 6 do 8.

DR. J. V. ZUPNIK

ZOBOZDRAVNIK

6131 St. Clair Ave. Uhod iz 62. vzhodne ceste.

Opravlja zobozdravniško delo v tej okolici že 7 let.

SLOVENSKO LOVSKO PODPORNO DRUŠTVO

je sklenilo na svoji redni mesečni seji dovoliti prosto vstopnino vsem značajnim rojakom. Posebno priporočljivo je rojakom prestopiti v to društvo, ker daje članom velike ugodnosti: v slučaju smrti plača društvo \$100 usmrtnine, v slučaju bolezni \$7.00 tedenske podpore brez vsake doklade. Rokaji, ki še niste v nobenem društvu, poslužite se te izredne prilike, kajti prosta vstopnina velja le za mesec februar, marec, in april in tudi rokaji, ki želijo stopiti še v eno društvo imajo sedaj zelo ugodno priložnost. Razna pojasnila dobite lahko pri društvenih članih ali pa se obrnite na sledeče člane za natančnejše informacije: Frank Novak, 1179 E. 60 Str., John Grdina 1207 E. 60 Str., Henrik Kranc, 8220 Korman Ave. ali pa na društvenega zdravnika F. J. Kerna, 6202 St. Clair Ave. Društvene seje se vrše vsako tretjo nedeljo v mesecu ob 2. uri popoldne v Grdinovi dvorani. Rokaji pristopite v društvo, ki je na popolnoma svobodni podlagi, kjer je dovoljeno vsakemu njegovo lastno prepričanje.

ODBOR.

SLOVENSKI FANT

ravno došel iz starega kraja, bi rad dobil službo kot čevljarški pomočnik; popolnoma večje v te stroki. Če kdo potrebuje pomočnika naj se javi na 1114 E. 64. St. (87)

DVE POŠTENI DEKLETI

bi radi dobili stanovanje, obstoječe iz 2 ali 3 sob z opravo ali brez, med 45. in 65. cesto. Kdor ima kaj primerneje naj sporoči v uradu tega lista. (87)

ODDA SE

opremljena soba za enega ali dva fanta. Zglasiti se je na 1025 E. 71. Str. (87)

KAMDEN KOFFEE

KAMDEN KAVA

je najboljša kava, najboljše kvalitete: Prodaja se v kartonskih zavojih po en funt, po vseh najboljših grocerijah.

THE KAMDEN CO.

PEČEMO IN POKAMO V CLEVELANDU, O.

Radost in veselje

se naseli po kočah v starem kraju, kadar prejmejo kako sporočilo od domačih iz Amerike. Veselje pa je čim večje kadar prejmejo denarno pomoč od svojcev v Ameriki. AMERICAN UNION BANKA pošilja denar v domovino najhitreje, najsigurneje in pošteno. Ako želite poslati denar v domovino BRZOJAVNO, in tudi če samo EN DOLAR, pišite nam takoj za podrobnosti. NALOŽKI vam nosijo po 4% obresti in vaš denar je siguran. Na zahtevo vam takoj izplačamo denar BREZ da bi nas preje obvestili.

Prodajalna šifkart. — Javno notarstvo. — Dobivamo potna dovoljenja. Za pojasnila pišite na

AMERICAN UNION BANK

John Nemeth, predsednik

10 East 22nd St. New York, N. Y.

R. M. S. P.

EVROPO

Vsake 14 dni z "O" parniki NEW YORK—HAMBURG

Spotoma se oglašev Cherboung in Southampton ORBITA 2. JULIA OROPESA 16. JULIA ORDUNA 30. JULIA 1. 2 in 3 razred Za podnike 3 razreda je nadvse dobro preskrbljeno.

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.

26 Broadway New York

Sanderson & Son zastopniki Ali vsak zastopnik parobrodskih linij.

ZELIM DOBITI STANOVANJE obstoječe iz 4 sob za tri odrasle osebe. Kdor ima kaj primerneje naj naznani pri Geo. Pančurju, na 1423 E. 55th St. zgoraj ali pa upravnistvu tega lista.

Cenjenim naročnikom in rojakom v EVELETH, MINN.

naznanjamo, da je prevzel zastopstvo za naš list za dotični okraj

g. Otto Majerle

trgovca v Evelethu

kateraga upravnistvo tega lista toplo priporoča tamošnjim Slovincem.

Zelimo, da mu gredo rokaji na roko in se naročijo ali pa poravnajo zaostalo naročnino za naš list pri njem.

Upravnistvo.

Naš zastopnik za BARBERTON

in okolico je

g. Silvester Lavrič

kateri je upravičen pobirati zaostalo naročnino in dobivati nove naročnike. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravnistvo.

Oglašujte v "Enakopravnosti"